

ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՑԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՄԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

_____ Հայոց լեզվի և գրականության _____
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ՝ Բաբուռյան Հ. Ռ. /Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 8

« 23 » հունվար 2024 թ.

ՀԼԳ/Բ-001 «ԼԵԶՎԱԲԱՆՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՈՒՆՔՆԵՐ» ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈՂԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝	023102.00.6 Օտար լեզու և գրականություն
Կրթական ծրագիր՝	023102.02.6 Անգլերեն լեզու և գրականություն
Որակավորման աստիճան՝	Բանասիրության բակալավր
Ամբիոն՝	Հայոց լեզվի և գրականության
Ուսուցման ձևը՝	հեռակա
Կուրս/կիսամյակ	2-րդ կուրս, 4-րդ կիսամյակ

Դասախոս(ներ)՝ Դ. Վ. Գյուլզադյան

Էլ. հասցե/ներ՝ davitgiulzadyan@gmail.com

Վանաձոր- 2024թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում
2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները
3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները
4. Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները
5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների
6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը
7. Ուսումնական աշխատանքները տեսակները
8. Դասավանդման մեթոդներ
9. Ուսումնառության մեթոդները
10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը
11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ
12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ
 - 12.1. Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ
 - 12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ
 - 12.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ
13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում
14. Գնահատում
 - 14.1. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում
 - 14.2. Հարցաշար
 - 14.3. Գնահատման չափանիշներ
15. Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում¹.

«Լեզվաբանության հիմունքներ» առարկայի ուսումնամեթոդական փաթեթը կազմված է բակալավրի հիմնական կրթական ծրագրով «Անգլերեն լեզու և գրականություն» մասնագիտության կրթական չափորոշիչների հենքով կազմված ուսումնական պլանի պահանջների, առարկայի բաղադրիչների հիման վրա և նպատակաուղղված է բակալավրական կրթության կազմակերպմանը, դասավանդման որակի բարձրացմանը: Առարկայական փաթեթը կարգավորում է «Լեզվաբանության հիմունքներ» առարկայի ուսումնամեթոդական նյութերով ապահովման, պարբերաբար թարմացման, գիտաճյուղի նոր մոտեցումների ոգուն համապատասխանեցման գործընթացը, նպաստում է ուսանողի անհատական և ինքնուրույն աշխատանքի արդյունավետության բարձրացմանը, ուսանողի գիտելիքի հարստացմանը:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

2.1. Դասընթացի նպատակն է՝

1. մասնագիտական անհրաժեշտ գիտելիքների մատուցումը, ինչպես նաև ապագա գիտնական-հետազոտողին և՛ տեսական, և՛ գործնական-կիրառական կարողություններով և հմտություններով զինելը.

2. ուսանողի գիտակցությանը հասցնել աշխարհի միասնականության սկզբունքը, արտաքին աշխարհի և լեզվական աշխարհի հարաբերակցությունը, դրանց կապը, նույնականությունը, լեզվական իրողությունների նմանակների գոյությունն իսկությունն արտաքին իրականության մեջ, լեզվական նվազագույն միավորի մեջ անգամ լեզվական համակ համակարգի «տեղավորվածությունը»:

2.2. Դասընթացի խնդիրներն են՝

1. ուսանողներին ուսումնասիրվելիք լեզուների և լեզվի տեսական դասընթացներին նախապատրաստելը՝ տալով լեզվի և նրա ուսումնասիրության տեսության մասին ներածական գիտելիքներ.

2. լեզվական միավորների, մակարդակների հետ կապված խնդիրները քննելը, ինչպես նաև լեզվի, խոսքի և նորմայի ըմբռնումները:

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները /դասընթացները/

¹ Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծման հարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների:

Բուհում «Հայոց լեզու և գրականություն» առարկայի ծրագիրը յուրացնելու համար ուսանողը պետք է ունենա միջնակարգ կրթության «Հայոց լեզու և գրականություն» առարկայի ծրագրով նախատեսված գիտելիքների պաշար:

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը² և /կամ կոմպետենցիաները .

<p><u><i>Առարկայի ուսուցման վերջնարդյունքը</i></u></p> <p><u><i>Առարկայի ուսուցման արդյունքում ուսանողը պետք է իմանա.</i></u></p> <p>Լեզուների կառուցվածքային օրինաչափությունները, ծագումնաբանական և տիպաբանական առանձնահատկությունները, լեզվական համակարգերի և ենթահամակարգերի հարաբերակցությունը, լեզվի բնութագիրը՝ տարբեր հայեցակետերով:</p>
<p><u><i>Առարկայի ուսուցման արդյունքում ուսանողը պետք է կարողանա.</i></u></p> <p>Ցույց տալ լեզվի կառուցվածքային միավորները և արժևորել դրանք՝ որպես խոսքի կառուցման բաղադրիչներ, հայերենի և օտար լեզուների գուգադրությամբ հիմնավորել քերականական իմաստների արտահայտման ընդհանրություններն ու տարբերությունները թեքական, կցական և անջատական լեզուներում, ճանաչել ցեղակից լեզուների ընտանիքները, մասնավորապես՝ հնդեվրոպական լեզվաընտանիքի դուստր լեզուները:</p>
<p><u><i>Առարկայի ուսուցման արդյունքում ուսանողը պետք է տիրապետի.</i></u></p> <p>Լեզվաբանական հետազոտության մեթոդներին ու նրանց եղանակներին, դրանց գործադրումով կատարի հետազոտական աշխատանքներ (կուրսային աշխատանք, զեկուցում, ավարտաճառ և այլն):</p>

Դասընթացի ուսումնասիրման արդյունքում ուսանողը ձեռք կրերի հետևյալ կոմպետենցիաները.

Ա) Ընդհանրական կոմպետենցիաներ

<p><u>Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)</u> ԳԿ1 վերլուծելու և համադրելու ունակություն ԳԿ4 մասնագիտական ոլորտի գիտելիքների հիմունքներ,</p>
<p><u>Համակարգային կոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)</u> ՀԳԿ1 գիտելիքները գործնականում կիրառելու կարողություն, ՀԳԿ2 հետազոտություններ կատարելու ունակություններ:</p>

² <http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf>

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)
ԱԿ2 հստակ հաղորդել ստացված հենքային գիտելիքները,
ԱԿ3 համապատասխան համատեքստում ընկալել և մեկնաբանել մասնագիտական տեղեկատվությունը:

5. Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների³

«Լեզվաբանության հիմունքներ» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներ և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել հայոց լեզվի և գրականության ուսուցչի մասնագիտական գործունեության ընթացքում, նաև ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և լեզվաբանության բնագավառում գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ
Դասընթացի ընդհանուր աշխատատարությունը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	3 կրեդիտ/90 ժամ

Աշխատանքի տեսակը	Ժամաքանակ
Դասախոսություն	8
Գործնական աշխատանք	4
Ինքնուրույն աշխատանք	78
Ընդամենը	90
Ստուգման ձևը (ստուգարք/ ընթացիկ քննություն/ հանրագումարային քննություն)	ստուգարք

7. Ուսումնական աշխատանքների տեսակները⁴

Դասախոսությունը դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված,

³ Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել:

⁴ Թողնել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեսզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:

- **Գործնական աշխատանքների** ժամանակ ուսանողը կատարում է լսարանային աշխատանք՝ դասախոսի անմիջական ղեկավարման ներքո: Գործնական պարապմունքները անցկացվում են գործնական խնդիրների լուծման, առաջադրանքների իրականացման, թեստերի, իրավիճակային վերլուծությունների, գործարար խաղերի, խմբային աշխատանքների, տնային առաջադրանքների, ուղեղային գրոհների, ինտերակտիվ ուսուցման միջոցով՝ տեսական գիտելիքները կիրառելու, գործնական ունակությունների և հմտությունների ձեռքբերման և ամրապնդման նպատակով: Դասախոսն առաջադրում է գործնական պարապմունքների թեման, նպատակը, խնդիրները, այն հարցերը, որոնք պետք է լուծել գործնական պարապմունքի ընթացքում, գործնական պարապմունքի անցկացման մեթոդները և պատասխանում է ուսանողների տված հարցերին:
- **Ինքնուրույն աշխատանքը** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության:

Ինքնուրույն աշխատանքի տեսակներն են⁵

- **Ռեֆերատ** – ուսանողների ինքնուրույն գրավոր, որտեղ ուսանողը շարադրում է որևէ հարցի կամ թեմայի էությունը՝ հենվելով գրական աղբյուրների վրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
- **Ինքնուրույն աշխատանք համացանցում** – նոր տեղեկատվական տեխնոլոգիաները կարող են օգտագործվել հետևյալ նպատակներով՝ համացանցում անհրաժեշտ տեղեկատվության որոնման համար, երկխոսություն

⁵ Թողնել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

համացանցում, թեմատիկ ցանցային էջերի օգտագործում:

8. **Դասավանդման մեթոդներն են՝** հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում, գործնական աշխատանք՝ անհատական աշխատանք, գործնական աշխատանք՝ խմբային աշխատանք:

9. **Ուսումնառության մեթոդներն են՝** մտքերի քարտեզագրում, թիմային քննարկում, աղյուսակների և դասակարգման համեմատման և համակարգման սխեմաների կազմում, հետազոտության արդյունքների վերաբերյալ եզրակացության ներկայացում:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների⁶.

h/h	Թեմա (բաժին)	Ուսումնական աշխատանքի ժամաքանակն ըստ տեսակների				
		դասավորություն	սեմինար պարապլունք	գործնական աշխատանք	լաբորատոր աշխատանք	Ինքնուրույն աշխատանք
1.	Լեզվաբանությունը և նրա խնդիրները: Լեզվաբանության բաժինները, կառուցվածքը: Լեզվի բնորոշումը: Լեզու, բարբառ, ժարգոն: Խոսակցական լեզու, գրական լեզու, կենդանի և մեռած լեզուներ: Խոսողություն, լեզու, խոսք:					
2.	Լեզվաբանության մեթոդները: Պատմահամեմատական մեթոդ: Պատմահամեմատական մեթոդի սկզբունքները: Կառուցվածքային մեթոդ: Պրահայի գործառական կառուցվածքաբանությունը: Կոպենհագենի լեզվագիտությունը՝ գլոսեմատիկա: Ամերիկյան նկարագրական լեզվաբանությունը	2		1		
3.	Լեզուն որպես հասարակական երևույթ: Լեզուն որպես հաղորդակցման միջոց: Լեզու և մտածողություն: Լեզուն որպես նշանային համակարգ:	1		1		
4.	Լեզուն որպես ստեղծագործություն: Լեզուն որպես գործունեություն:					
5.	Լեզուն որպես կառուցվածք: Ստորակարգային մակարդակներ: Լեզուն որպես համակարգ:	1		1		
6.	Ժամանակային հայեցակետեր և լեզվաբանական գիտակարգեր					
7.	Հնչյունաբանություն. ընդհանուր ակնարկ: Խոսելու գործարաններ, արտասանական ապարատ: Հնչյունների դասակարգումը: Բաղաձայնների և ձայնավորների դասակարգումը:	1				

⁶ Նման է օրացուցային պլանին:

8.	Հնչունական օրենք և հնչունափոխություն: Շեշտ, վանկ:				
9.	Հնչուրդ, հնչուն, հնչույթ: Հնչութաբանական վերլուծություն				
10.	Բառագիտություն (ընդհանուր ակնարկ): Բառի սահմանումը: Բառի ստուգաբանություն, ժողովրդական ստուգաբանություն: Իմաստափոխության տեսակներն ըստ իմաստափոխական հիմունքների և իմաստափոխության արդյունքների: Բառային կազմ և հիմնական բառամթերք: Բառային կազմի փոփոխությունները:	1			
11.	Ձևույթ, տեսակները:				
12.	Բառապաշար: Բառարանագրություն: Բառարանների տեսակները:				
13.	Քերականություն (ընդհանուր ակնարկ): Քերականական արտահայտության միջոցներ: Մասնիկավորում և ներքին թեքում: Քերականական կարգեր: Խոսքի մասեր և նախադասության անդամներ	1			
14.	Լեզուների դասակարգման սկզբունքները	1			
15.	Լեզվաբանական տիպաբանություն: Հանրույթներ և տարբերույթներ	1	1		
	Ընդամենը	8	4		78

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

h/h	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակության տարի
Պարտադիր գրականություն (ՊԳ)		
1.	Է. Աղայան, Լեզվաբանության հիմունքներ	1987
2.	Գ.Ջահուկյան, Լեզվաբանության պատմություն, հ. I, II	1960-62
3.	РАН, Вопросы языкознания. գիտական հանդես	2009-2016թվ., Մոսկվա
4.	ՀՀ ԳԱԱ Լեզվի ինստիտուտ, Լեզու և լեզվաբանություն. գիտական հանդես	2003-2016թվ. Երևան
Լրացուցիչ գրականություն(ԼԳ)		
1.	Դ. Գյուլգասյան, Քերականական կարգերի համատեղումը ստորոգման մեջ	2014
2.	Դ. Գյուլգասյան, Անցողականության և բայասեռի քերականական կարգերի տիպաբանությունը	2014
3.	Դ. Գյուլգասյան, Լեզու/խոսք, լեզու/տեքստ, խոսք/տեքստ և լեզու/խոսք/տեքստ	2015

	հակադրությունների հարաբերակցությունը	
4.	Հ. Հարությունյան, Որոշյալությունը և նրա իմաստային դրսևորումները ժամանակակից հայերենի հարադիր կապակցություններում և դարձվածքներում	2015
5.	Е. Н. Волков, Язык мышления	Москва 2007
6.	Жаналина, Актуальные проблемы языкознания	Алматы, 2006
7.	Попова З.Д., Когнитивная лингвистика	Восток - Запад, 2007. - 314 с.

12. Դասընթացի ուսումնամեթոդական քարտ
Դասախոսությունների ուսումնամեթոդական քարտ

	<i>Թեմա</i>	Ուսումնասիրվող հարցեր	<i>Ժամաքանակ</i>	Գրականություն⁷
1.	Լեզվաբանությունը և նրա խնդիրները: Լեզվաբանության բաժինները, կառուցվածքը: Լեզվի բնորոշումը: Լեզու, բարբառ, ժարգոն: Խոսակցական լեզու, գրական լեզու, կենդանի և մեռած լեզուներ: Խոսողություն, լեզու, խոսք:	Լեզվաբանության քննության առարկան և խնդիրները: Լեզվի հասարակակն և տարածական տարբերակները: Լեզվի տեսության բաժինները: Լեզվաբանական գիտակարգեր:	2	ՊԳ 1, 2, ԼԳ 3,5,6,7
2.	Լեզվաբանության մեթոդները:	Պատմահամեմատական մեթոդ: Պատմահամեմատական մեթոդի սկզբունքները: Կառուցվածքային մեթոդ: Պրահայի գործառական կառուցվածքաբանությունը: Կոպենհագենի լեզվագիտությունը՝ գլոսեմատիկա: Ամերիկյան նկարագրական լեզվաբանությունը		ՊԳ 1, 2, 3
3.	Լեզուն որպես հասարակական երևույթ: Լեզուն որպես հաղորդակցման միջոց: Լեզու և մտածողություն: Լեզուն որպես նշանային համակարգ:	Լեզվական հաղորդակցման կողմերը կամ վերաբերությունները: Գրավոր և բանավոր հաղորդակցում: Բառը որպես նշանային ելակետայինմիավոր:	1	ՊԳ 1, 2, 4, ԼԳ 3,5,6,7

⁷ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն:

4.	<p>Լեզուն որպես ստեղծագործություն: Լեզուն որպես գործունեություն:</p>	<p>Ֆ. դը Մոսյուրը լեզվական և խոսքային գործունեության մասին: Խնդրի ժամանակակից լեզվաբանական ընկալումները: Լ. Բլումֆիլդի տեսության դրույթները. համառոտ ակնարկ: Լեզվական գործունեությունը որպես ամենօրյա ստեղծագործական գործունեություն:</p>		<p>ՊԳ 2, 3, 4 ԼԳ 3,5,6,7</p>
5.	<p>Լեզուն որպես կառուցվածք: Լեզուն որպես համակարգ:</p>	<p>Լեզուն որպես կառուցվածք: Ստորակարգային մակարդակներ: Լեզուն որպես համակարգ:</p>	1	<p>ՊԳ 2, 3, ԼԳ 3,5,6,7</p>
6.	<p>Ժամանակային հայեցակետեր և լեզվաբանական գիտակարգեր</p>	<p>Ժամանակային հայեցակետեր և լեզվաբանական գիտակարգեր</p>		<p>ՊԳ 2, 3, ԼԳ 3,5,6,7</p>
7.	<p>Հնչյունաբանություն. ընդհանուր ակնարկ: Խոսելու գործարաններ, արտասանական ապարատ: Հնչյունների դասակարգումը: Բաղաձայնների և ձայնավորների դասակարգումը:</p>	<p>Լեզվի տեսության բաժինները: Հնչյունաբանություն. ա. հնչյութաբանություն, բ. հնչյութախոսություն, գ. հնչյունափոխություն, դ. ուղղագրություն և ուղղախոսություն, ե. գրաբանություն և տառադարձություն:</p>	1	<p>ՊԳ 3,4 , ԼԳ 3,5,6,7</p>
8.	<p>Հնչյունական օրենք և հնչյունափոխություն: Շեշտ, վանկ:</p>	<p>Վանկ. Տեսակները: Հնչյունափոխության տեսակները: Շեշտից կախված հնչյունափոխությունը որպես դիրքային հնչյունափոխություն: Ընդհ. պատմական և փոխազդ. հնչյունափ.: Հնչյունական օրենքների տարածական սահմանափակումները; Հնչյունական օրենքների ժամանակային սահմանափակումները: Հայերենին հատուկ հնչյունական օրենքներ:</p>		<p>ՊԳ 3, 4, ԼԳ 3,5,6,7</p>

9.	Հնչուրդ, հնչյուն, հնչույթ: Հնչութաբանական վերլուծություն	Հնչուրդ, հնչյուն, հնչույթ. առանձնահատկությունները: Հնչութաբանական վերլուծություն		ՊԳ 3,4 Դասախոսական տեքստ
10.	Բառագիտություն (ընդհանուր ակնարկ): Բառի սահմանումը: Բառի ստուգաբանություն, ժողովրդական ստուգաբանություն: Իմաստափոխության տեսակներն ըստ իմաստափոխական հիմունքների և իմաստափոխության արդյունքների: Բառային կազմ և հիմնական բառամթերք: Բառային կազմի փոփոխությունները:	Պատմական բառագիտ., Նկարագրակ. բառագիտ. Բառի հասկացությունը: Բառիմաստի փոփոխությունների պատճառները: Իմաստափոխության հիմունքները և բառային կազմի փոփոխությունները:	1	ՊԳ 1,2, 3, ԼԳ 3,5,6,7
11.	Ձևույթ, տեսակները:	Հիմնական և երկրորդական ձևույթների բնութագիրը: Հիմնակ. բառակազմ. ձևույթներ: Երկրորդ. բառակազմ. և բառահարաբեր. ձևույթներ: Մին տարր կամ ներույթ:		ՊԳ1, 2, 3, ԼԳ 1
12.	Բառապաշար: Բառարանագրություն: Բառարանների տեսակները:	Բառապաշար: Բառային կազմ: Հիմնական բառաֆոնդ		ՊԳ 2, 3, 4 ԼԳ 1
13.	Քերականություն (ընդհանուր ակնարկ): Քերականական արտահայտության միջոցներ: Մասնիկավորում և ներքին թեքում: Քերականական կարգեր: Խոսքի մասեր և նախադասության անդամներ	Քերականական մակարդակի առանձնահատկությունները և միավորները: Ձևաբանություն և խոսքի մասերի դասակարգում. հիմունքներ և սկզբունքներ:	1	ՊԳ 2, 3, 4 ԼԳ 1
14.	Լեզուների դասակարգման սկզբունքները	Լեզուների ծագումնաբանական և տիպաբանական դասակարգումներ:		ՊԳ 1,2, 3, 4 ԼԳ 1,2,4,8
15.	Լեզվաբանական տիպաբանություն: Հանրույթներ և տարբերույթներ	Լեզվաբանական տիպաբանություն: Հանրույթներ Տարբերույթներ	1	ՊԳ 1,2, 3, 4 ԼԳ 1,2,4,8

Գործնական աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Թեմա	Ուսումնասիրվող հարցեր	Ժամաքանակ	Գրականություն ⁸
1.	Լեզվաբանության մեթոդները:	Պատմահամեմատական մեթոդ: Պատմահամեմատական մեթոդի սկզբունքները: Կառուցվածքային մեթոդ: Պրահայի գործառական կառուցվածքաբանությունը: Կոպենհագենի լեզվագիտությունը՝ գլոսեմատիկա: Ամերիկյան նկարագրական լեզվաբանությունը	1	ՊԳ 1, 2, 3
2.	Լեզուն որպես հասարակական երևույթ: Լեզուն որպես հաղորդակցման միջոց: Լեզու և մտածողություն: Լեզուն որպես նշանային համակարգ:	Լեզվական հաղորդակցման կողմերը կամ վերաբերությունները: Գրավոր և բանավոր հաղորդակցում: Բառը որպես նշանային ելակետային միավոր:	1	ՊԳ 1, 2, 4, ԼԳ 3,5,6,7
3.	Լեզուն որպես կառուցվածք: Լեզուն որպես համակարգ:	Լեզուն որպես կառուցվածք: Ստորակարգային մակարդակներ: Լեզուն որպես համակարգ:	1	ՊԳ 2, 3, ԼԳ 3,5,6,7
4.	Լեզուների դասակարգման սկզբունքները	Լեզուների ծագումնաբանական և տիպաբանական դասակարգումներ:	1	ՊԳ 1,2, 3, 4 ԼԳ 1,2,4,8
5.	Լեզվաբանական տիպաբանություն: Հանրույթներ և տարբերույթներ	Լեզվաբանական տիպաբանություն: Հանրույթներ Տարբերույթներ		ՊԳ 1,2, 3, 4 ԼԳ 1,2,4,8

⁸ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն:

12.1. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

h/h	Ինքնուրույն աշխատանքի թեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը ⁹	Ներկայացման ժամկետները	Մտուզման ձևը	Գրականություն ¹⁰
1.	Լեզվի բնութագրերը	Լեզվի բնութագրերի վերլուծություն:	ռեֆերատ	Կիսամյակի ավարտ	Գրավոր ներկայացում և գնահատում:	ՊԳ 1,2, 3, 4 ԼԳ 1,2
2.	Լեզվի տարբերակային ձևերը	Լեզվի տարբերակային ձևերի նկարագրություն	ռեֆերատ	Կիսամյակի ավարտ	Գրավոր ներկայացում և գնահատում	ՊԳ 1 ԼԳ 1
3.	Լեզվաբանական գիտակարգեր և միջգիտակարգեր	Լեզվաբանական գիտակարգեր և միջգիտակարգերի քննություն	ռեֆերատ	Կիսամյակի ավարտ	Գրավոր ներկայացում և գնահատում	ՊԳ 1,2 ԼԳ 1
4.	Լեզու, խոսք, կիրարկություն:	Լեզվական համակարգի իրացման ձևերի վերլուծություն	ռեֆերատ	Կիսամյակի ավարտ	Գրավոր ներկայացում և գնահատում	ՊԳ 1,2 ԼԳ 1,3
5.	Լեզվի ծագման հիմնախնդիրը	Լեզվի ծագման հիմնախնդրին վերաբերող տեսությունների վերլուծություն:	ռեֆերատ	Կիսամյակի ավարտ	Գրավոր ներկայացում և գնահատում	ՊԳ 1,2 ԼԳ 1,3
6.	Լեզվական փոխազդեցությունների տեսակները	Լեզվական փոխազդեցությունների տեսակների քննություն	ռեֆերատ	Կիսամյակի ավարտ	Գրավոր ներկայացում և գնահատում	ՊԳ 1,2 ԼԳ 1

⁹ Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը:

¹⁰ Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն:

7.	Լեզվի զարգացման փուլերը	Լեզվի զարգացման փուլերի քննություն	ռեֆերատ	Կիսամյակի ավարտ	Գրավոր ներկայացում և գնահատում	ՊԳ 1,2 ԼԳ 1,2, 8
8.	Քերականություն և քերականական կատեգորիաներ	Քերականական կատեգորիաների և իմաստների փոխհարաբերության հարցերի պարզաբանում	ռեֆերատ	Կիսամյակի ավարտ	Գրավոր ներկայացում և գնահատում	ՊԳ 1,2 ԼԳ 1,2, 8
9.	Լեզվաբանության՝ որպես լեզվի մասին գիտության ձևավորման և զարգացման համառոտ ակնարկ	Լեզվաբանության՝ որպես լեզվի մասին գիտության ձևավորման և զարգացման պատմության և շրջափուլերի բնութագրում	ռեֆերատ	Կիսամյակի ավարտ	Գրավոր ներկայացում և գնահատում	ՊԳ 1,2 ԼԳ 1,2, 3

13. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի¹¹:

Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ամփոփիչ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ավարտին (քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է ստուգարքով:

Ստուգարքով ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի ավարտին ուսումնական նյութի յուրացման աստիճանը որոշող ամփոփիչ ստուգման և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով¹²:

¹¹ «Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.06.2022թ.):

¹² Կիրառվում է կա՛մ առաջին, կա՛մ երկրորդ պարբերությունն ըստ դասընթացի ամփոփման ձևի:

Ա) «Լեզվաբանության հիմունքներ» առարկայի ընթացիկ ստուգման տարբերակի նմուշ և ամփոփիչ քննության հարցաշար

Ընթացիկ ստուգման նմուշ

Յուրաքանչյուր տարբերակ բաղադրված է 2 տեսական հարցից (ընդհ. 12 միավոր արժեքով) և թեստից (ընդհ. 8 միավոր արժեքով)

ՏԱՐԲԵՐԱԿ

1. Հնչյունական օրենք: (8 միավոր)
2. Քերականական կարգեր. հոլով և դեմք: (4 միավոր)
3. Թեստ: (8 միավոր)

ՏԱՐԲԵՐԱԿ

1. Վանկ և շեշտ: (4 միավոր)
2. Լեզուների ծագումնաբանական դասակարգումը: Թուրքական լեզվաընտանիք: (8 միավոր)
3. Թեստ: (8 միավոր)

ՏԱՐԲԵՐԱԿ

1. Լեզուն որպես նշանային համակարգ: (6 միավոր)
2. Բառապաշարի հարստացման ուղիները (ներքին և արտաքին): (6 միավոր)
3. Թեստ: (8 միավոր)

Թեստի նմուշ`

1. Նշված տարբերակներից ո՞րն է հնդեվրոպական լեզվաընտանիքի լեզուներ`
ա) հայերեն, տաջիկերեն, ռուսերեն,
բ) հունարեն, թոխարերեն, պարսկերեն,
գ) ուկրաիներեն, վրացերեն, հնդկերեն:
2. Լեզվաբանական ո՞ր ուղղության ներկայացուցիչներն էին լեզուն որակում որպես վարք`
ա) ապամտածապաշտական
բ) լեզվաբանական աշխարհագրության
գ) ֆունկցիոնալ լեզվաբանության
3. Դրանով բառի իմաստը սաստկանում է, բառին հաղորդվում է բազմակիություն, հոգնակիություն: Քերականական արտահայտության ո՞ր միջոցին է բնորոշ ասվածը`
ա) մասնիկավորում
բ) կրկնություն
գ) ներքին թեքում
4. Դա կատարվում է սոհմերի, ցեղերի, ժողովուրդների ձուլումների, նրանց միացումների պատմական գործընթացում, երբ ձուլված էթնոսների լեզուներն իրենց

հետքն են թողնում հաղթողի լեզվում: Լեզվական ազդեցության ո՞ր տեսակի մասին է խոսքը՝

ա) փոխառությունների

բ) խաչավորման

գ) լեզվական փոխազդեցություններ

5. Այս կարգի լեզուներում բառի և նախադասության սահմանները հստակ չեն. հաճախ մեկ բառով կարելի է արտահայտել նախադասություն: Տիպաբանական ո՞ր տեսակի մասին է խոսքը՝

ա) թեքական

բ) կցական

գ) վերլուծական

դ) ներմարմնավորյալ

6. Նշված լեզվական միավորներից ո՞րը չի կարող նշան համարվել՝

ա) հնչույթը

բ) բառը

գ) նախադասությունը

Ամփոփիչ քննության հարցաշար

1. Լեզվաբանությունը և նրա խնդիրները:
2. Լեզվի բնորոշումը:
3. Լեզու, բարբառ, ժարգոն:
4. Խոսակցական և գրական լեզու, կենդանի և մեռած լեզուներ:
5. Խոսողություն, լեզու, խոսք:
6. Լեզվաբանական մեթոդներ (ընդհանուր ակնարկ):
7. Պատմահամեմատական մեթոդ:
8. Պատմահամեմատական մեթոդի տեսական սկզբունքները:
9. Պատմահամեմատական մեթոդի գործնական սկզբունքները:
10. Կառուցվածքային մեթոդ:
11. Լեզվի ուսումնասիրության բաժինները:
12. Հնչյունաբանություն:
13. Խոսելու գործարաններ, արտասանական ապարատ:
14. Հնչյունների դասակարգումը, ձայնավորներ:
15. Բաղաձայնների դասակարգումը:
16. Հնչույթաբանություն:
17. Հնչյուն և հնչույթ, հնչույթի սահմանումները:
18. Վանկ և շեշտ: Հնչարտաբերություն:
19. Հնչյունափոխություն: Տեսակները:
20. Դիրքային և փոխազդեցական հնչյունափոխություն:
21. Ընդհանուր պատմական հնչյունափոխություն, համաբանություն և ընդհանրացում:
22. Լեզուն որպես հասարակական երևույթ:

23. Հնչյունական և գրավոր լեզուներ:
24. Լեզու-հասարակություն կապի բնույթը:
25. Լեզվի ընդհանրական բնույթը:
26. Լեզուն որպես հասարակական հաղորդակցման միջոց:
27. Լեզու և մտածողություն:
28. Լեզուն որպես կառուցվածք:
29. Լեզուն որպես համակարգ:
30. Լեզուն որպես նշանային համակարգ:
31. Լեզվական նշանի սոսյուրյան դրույթները:
32. Լեզուն որպես պատմական երևույթ:
33. Լեզուն որպես գործունեություն:
34. Լեզուն որպես վարք:
35. Լեզուն որպես ստեղծագործություն:
36. Լեզուն որպես հոգեբնախոսական գործունեություն:
37. Քերականական արտահայտության միջոցները:
38. Հնչյունական օրենք:
39. Բառագիտություն (ընդհանուր ակնարկ):
40. Բառի սահմանումը:
41. Բառի ստուգաբանություն, ժողովրդական ստուգաբանություն:
42. Բառիմաստի փոփոխություններ:
43. Բառային կազմի փոփոխությունները:
44. Մաքրամոլություն, արգելք, այլասացություն:
45. Բառային կազմ և հիմնական բառաֆոնդ:
46. Իմաստափոխության հիմունքները:
47. Իմաստափոխության տեսակները:
48. Ձևույթ, տեսակները:
49. Քերականություն (ընդհանուր ակնարկ):
50. Մասնիկավորում և ներքին թեքում:
51. Քերականական կարգեր:
52. Սեռի և թվի քերականական կարգեր:
53. Հոլովի և դեմքի քերականական կարգեր:
54. Խոսքի մասեր: Խոսքի մասերի դասակարգման հիմունքները:
55. Հատկանիշ արտահայտող խոսքի մասեր:
56. Նյութական իմաստից գուրկ խոսքի մասեր:
57. Լեզվական ազդեցություններ:
58. Լեզուների դասակարգումը (ընդհանուր ակնարկ):
59. Լեզուների ձևաբանական դասակարգումը:
60. Լեզուների ծագումնաբանական դասակարգումը (ընդհանուր ակնարկ):
61. Հնդեվրոպական լեզվաընտանիք:
62. Բառարանագրություն: Բառարանների տեսակները:

13.1. Գնահատման չափանիշները.

- Տեսական գիտելիքները ստուգվում են գործնական պարապմունքների ընթացքում կատարված հարցումների, ինքնուրույն աշխատանքների և ստուգարքների միջոցով:
- Գործնական աշխատանքները՝ չորս ընթացիկ ստուգում՝ 10-ական միավոր գնահատմամբ:
- Ինքնուրույն աշխատանքը՝ երկու հարցում՝ 10-ական միավոր գնահատմամբ:

«ՎԱՆԱԶՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐԻՉ

Մասնագիտություն`	023102.00.6 Օտար լեզու և գրականություն
Կրթական ծրագիր`	023102.02.6 Անգլերեն լեզու և գրականություն
Որակավորման աստիճան`	Բանասիրության բակալավր

Վանաձոր 2024

Հեռակա ուսուցման համակարգ

Դասընթացի թվանիշը, անվանումը	ՀԼԳ/բ-001 «Լեզվաբանության հիմունքներ»			
Դասընթացին հատկացվող կրեդիտը	4 կրեդիտ			
Ուսումնառության տարի / կիսամյակ	2-րդ տարի, 2-րդ կիսամյակ			
Ժամերի բաշխումը	Լսարանային	12	Դասախոսություն	8
			Գործնական աշխատանք	4
	Ինքնուրույն	78		
	Ընդամենը	90		
Ստուգման ձևը	Ստուգաքք			
Դասընթացի նպատակը	Դասընթացի նպատակն է մասնագիտական անհրաժեշտ գիտելիքների մատուցումը, ինչպես նաև ապագա գիտնական-հետազոտողին ն՛ տեսական, ն՛ գործնական-կիրառական կարողությունների և հմտություններով զինելը:			
Դասընթացի վերջնարդյունքները	<p>Դասընթացը ձևավորում է կրթական ծրագրի հետևյալ վերջնարդյունք(ներ)ը.</p> <p>Գիտելիք - <u>ուսանողը պետք է իմանա.</u></p> <p>Լեզուների կառուցվածքային օրինաչափությունները, ծագումնաբանական և տիպաբանական առանձնահատկությունները, լեզվական համակարգերի և ենթահամակարգերի հարաբերակցությունը, լեզվի բնութագիրը՝ տարբեր հայեցակետերով:</p> <p>Հմտություն - <u>ուսանողը պետք է կարողանա.</u></p> <p>Ցույց տալ լեզվի կառուցվածքային միավորները և արժևորել դրանք՝ որպես խոսքի կառուցման բաղադրիչներ, հայերենի և օտար լեզուների զուգադրությամբ հիմնավորել քերականական իմաստների արտահայտման ընդհանրություններն ու տարբերությունները թեքական, կցական և անջատական լեզուներում, ճանաչել ցեղակից լեզուների ընտանիքները, մասնավորապես՝ հնդեվրոպական լեզվաընտանիքի դուստր լեզուները:</p> <p>Կարողություն - <u>ուսանողը պետք է տիրապետի.</u></p>			

	<p>Լեզվաբանական հետազոտության մեթոդներին ու նրանց եղանակներին, դրանց գործադրումով կատարի հետազոտական աշխատանքներ (կուրսային աշխատանք, զեկուցում, ավարտաճառ և այլն):</p>
<p>Դասընթացի բովանդակությունը</p>	<p><i>Թեմա 1</i> Լեզվաբանությունը և նրա խնդիրները: Լեզվաբանության բաժինները, կառուցվածքը: Լեզվի բնորոշումը: Լեզու, բարբառ, ժարգոն: Խոսակցական լեզու, գրական լեզու, կենդանի և մեռած լեզուներ: Խոսողություն, լեզու, խոսք:</p> <p><i>Թեմա 2</i> Լեզվաբանության մեթոդները: Պատմահամեմատական մեթոդ: Պատմահամեմատական մեթոդի սկզբունքները: Կառուցվածքային մեթոդ: Պրահայի գործառական կառուցվածքաբանությունը: Կոպենհագենի լեզվագիտությունը՝ գլոսեմատիկա: Ամերիկյան նկարագրական լեզվաբանությունը</p> <p><i>Թեմա 3</i> Լեզուն որպես հասարակական երևույթ: Լեզուն որպես հաղորդակցման միջոց: Լեզու և մտածողություն: Լեզուն որպես նշանային համակարգ:</p> <p><i>Թեմա 4</i> Լեզուն որպես ստեղծագործություն: Լեզուն որպես գործունեություն:</p> <p><i>Թեմա 5</i> Լեզուն որպես կառուցվածք: Ստորակարգային մակարդակներ: Լեզուն որպես համակարգ:</p> <p><i>Թեմա 6</i> Ժամանակային հայեցակետեր և լեզվաբանական գիտակարգեր</p> <p><i>Թեմա 7</i> Հնչյունաբանություն. ընդհանուր ակնարկ: Խոսելու գործարաններ, արտասանական ապարատ: Հնչյունների դասակարգումը: Բաղաձայնների և ձայնավորների դասակարգումը:</p> <p><i>Թեմա 8</i> Հնչյունական օրենք և հնչյունափոխություն: Շեշտ, վանկ:</p> <p><i>Թեմա 9</i> Հնչուրդ, հնչյուն, հնչույթ: Հնչույթաբանական վերլուծություն</p> <p><i>Թեմա 10</i> Բառագիտություն (ընդհանուր ակնարկ): Բառի սահմանումը: Բառի ստուգաբանություն, ժողովրդական ստուգաբանություն: Բնաստափոխության տեսակներն ըստ իմաստափոխական հիմունքների և իմաստափոխության արդյունքների: Բառային կազմ և հիմնական բառամթերք: Բառային կազմի փոփոխությունները:</p> <p><i>Թեմա 11</i> Ձևույթ, տեսակները:</p> <p><i>Թեմա 12</i> Բառապաշար: Բառարանագրություն: Բառարանների տեսակները:</p> <p><i>Թեմա 13</i> Քերականություն (ընդհանուր ակնարկ): Քերականական արտահայտության միջոցներ: Մասնիկավորում և ներքին թեքում: Քերականական կարգեր: Խոսքի մասեր և նախադասության անդամներ</p>

	<p><i>Թեմա 14</i> Լեզուների դասակարգման սկզբունքները</p> <p><i>Թեմա 15</i> Լեզվաբանական տիպաբանություն: Հանրույթներ և տարբերույթներ</p>
<p>Գնահատման մեթոդները և չափանիշները</p>	<p>Տեսական գիտելիքները ստուգվում են գործնական պարապմունքների ընթացքում կատարված հարցումների, ինքնուրույն աշխատանքների և ստուգարքների միջոցով:</p> <p>Գործնական աշխատանքները՝ չորս ընթացիկ ստուգում՝ 10-ական միավոր գնահատմամբ:</p> <p>Ինքնուրույն աշխատանքը՝ երկու հարցում՝ 10-ական միավոր գնահատմամբ:</p>
<p>Գրականություն</p>	<p>Պարտադիր գրականություն</p> <p>Է. Աղայան, Լեզվաբանության հմունքներ, Ե., 1987:</p> <p>Գ. Ջահուկյան, Լեզվաբանության պատմություն, հ. I, II, Ե., 1960-1962:</p> <p>ՀՀ ԳԱԱ Լեզվի ինստիտուտ, Լեզու և լեզվաբանություն. գիտական հանդես, Ե., 2003-2016:</p> <p>Լրացուցիչ գրականություն</p> <p>Դ. Գյուլգասյան, Քերականական կարգերի համատեղումը ստորոգման մեջ, Ե., 2014:</p> <p>Դ. Գյուլգասյան, Անցողականության և բայասեռի քերականական կարգերի տիպաբանությունը, Ե., 2014:</p> <p>Հ. Հարությունյան, Որոշյալությունը և նրա իմաստային դրսևորումները ժամանակակից հայերենի հարադիր կապակցություններում և դարձվածքներում, Ե., 2015:</p> <p>Հ. Հարությունյան, Ստորադասության քերականական արտահայտամիջոցների նորովի (ճանաչողական) արժևորման փորձ, Ե., 2016:</p> <p>Е.Н. Волков, Язык мышления, Москва , 2007</p> <p>Жаналина, Актуальные проблемы языкознания , Алматы, 2006.</p> <p>Попова З.Д., Когнитивная лингвистика, Восток - Запад, 2007.</p>